

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อส่งเสริมการเข้าถึง
สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

จัดทำโดย นางสาวภัทรฐานิษฐ์ ประสิทธิ์ชัย
ตำแหน่ง นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
สังกัดสำนักอนามัย

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๓๕
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

คำนำ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหาร
มหานคร ระดับต้น รุ่นที่ ๓๕ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาการบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อส่งเสริมการเข้าถึง
สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ เพื่อเชื่อมต่อข้อมูลผู้สูงอายุระหว่างหน่วยงานของกรุงเทพมหานครที่
ให้บริการด้านสวัสดิการสังคมและด้านการรักษาพยาบาลแก่ผู้สูงอายุในพื้นที่เขตภาษีเจริญ เพื่อจำแนก
ประเภทผู้สูงอายุที่ต้องการได้รับความช่วยเหลืออย่างแท้จริงและเร่งด่วน และเพื่อให้บุคลากรที่ให้บริการ
ด้านสวัสดิการสังคมและด้านการรักษาพยาบาลแก่ผู้สูงอายุได้ใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลในการ
ให้บริการและพัฒนาการให้บริการแก่ผู้สูงอายุให้เกิดความครบถ้วนและครอบคลุม เป็นการ
แก้ปัญหาและขับเคลื่อนแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-พ.ศ.๒๕๖๕) ให้บรรลุ
ตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำแนะนำในการจัดทำรายงานฉบับนี้ให้สำเร็จ
ลุล่วงไปด้วยดี ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่
สนใจและผู้ศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามความคาดหวังต่อไป

ภัทรฐานิชฐ์ ประสิทธิชัย

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

สารบัญ

หลักการและเหตุผล	๑
วัตถุประสงค์	๒
เป้าหมาย	๒
ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงาน	
ความหมายของคำ	๒
SWOT Analysis	๓
PDCA Cycle	๖
คิวอาร์โค้ด (QR Code)	๗
กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	๘
ระยะเวลาการดำเนินการ	๙
งบประมาณ	๙
แนวทางการติดตามและประเมินผล	๙
ข้อเสนอแนะ	๑๐
เอกสารอ้างอิง	๑๑

๑. ชื่อเรื่อง การบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

๒. หลักการและเหตุผล

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-พ.ศ.๒๕๖๕) เป้าหมายที่ ๓.๑.๒ ได้ให้ความสำคัญต่อประชากรผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส ซึ่งเป็นกลุ่มที่มักจะถูกมองว่าเป็นภาระของสังคม และถูกละเลยในการเอาใจใส่อย่างจริงจังให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี โดยให้การสนับสนุนผ่านการจัดสวัสดิการสังคมและการสงเคราะห์สำหรับผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาสอย่างเหมาะสมและทั่วถึง หากแต่การดำเนินการของกรุงเทพมหานครก็ยังคงประสบปัญหาในการดำเนินการดังกล่าว อันเนื่องมาจากปัญหาการจัดสวัสดิการ กรณีการจ่ายเบี้ยยังชีพฯ ไม่ทั่วถึง การไม่เชื่อมต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐ การขาดการจำแนกประเภทของผู้สูงอายุที่ต้องการได้รับความช่วยเหลืออย่างแท้จริงทำให้ผู้ที่ได้รับเบี้ยยังชีพบางกลุ่มเป็นบุคคลที่ไม่มีความต้องการอย่างเร่งด่วนในการช่วยเหลือแบบสงเคราะห์จากภาครัฐ ในขณะที่ผู้ที่ต้องการและจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน เช่น ผู้สูงอายุที่มีความยากจน ผู้สูงอายุที่มีความพิการ กลับเข้าไม่ถึงสิทธิ หรือไม่ได้รับสิทธิที่นอกเหนือไปมากกว่ากลุ่มผู้สูงอายุธรรมดา ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวส่งผลให้การขับเคลื่อนแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-พ.ศ.๒๕๖๕) เป้าหมายที่ ๓.๑.๒ ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของกลุ่มประชากรผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึงสิทธิและบริการที่กรุงเทพมหานครจัดให้

ศูนย์บริการสาธารณสุข ๔๗ คลองขวาง สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานที่สำคัญที่มีส่วนในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส ให้ได้รับบริการด้านการรักษาพยาบาลและส่งเสริมให้เข้าถึงสิทธิและบริการที่กรุงเทพมหานครจัดให้ ได้เล็งเห็นถึงปัญหาการดำเนินการของกรุงเทพมหานครในการจัดสวัสดิการสังคมและการสงเคราะห์สำหรับผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาสอย่างเหมาะสมและทั่วถึง เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาด้านการเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐ และปัญหาการขาดการจำแนกประเภทของผู้สูงอายุที่ต้องการได้รับความช่วยเหลืออย่างแท้จริงและเร่งด่วน การบูรณาการการระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุในพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์บริการสาธารณสุข ๔๗ คลองขวาง จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลผู้สูงอายุที่มีความจำเป็นเร่งด่วนและมีความต้องการอย่างแท้จริงในการได้รับสวัสดิการสังคมและการสงเคราะห์ ให้สามารถเข้าถึงบริการที่กรุงเทพมหานครจัดให้อย่างครบถ้วน และเป็นการแก้ปัญหาและขับเคลื่อนแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-พ.ศ.๒๕๖๕) ให้บรรลุตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อเชื่อมต่อข้อมูลผู้สูงอายุระหว่างหน่วยงานของกรุงเทพมหานครที่ให้บริการด้านสวัสดิการสังคมและด้านการรักษาพยาบาลแก่ผู้สูงอายุในพื้นที่เขตภาษีเจริญ

๓.๒ เพื่อจำแนกประเภทผู้สูงอายุที่ต้องการได้รับความช่วยเหลืออย่างแท้จริงและเร่งด่วน

๓.๓ เพื่อให้บุคลากรที่ให้บริการด้านสวัสดิการสังคมและด้านการรักษาพยาบาลแก่ผู้สูงอายุได้ใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลในการให้บริการและพัฒนาการให้บริการแก่ผู้สูงอายุให้เกิดความครบถ้วนและครอบคลุม

๔. เป้าหมาย

๔.๑ มีระบบ QR CODE เพื่อเชื่อมต่อและจัดเก็บข้อมูลผู้สูงอายุที่ได้รับสวัสดิการและการสงเคราะห์รวมถึงบริการด้านการรักษาพยาบาล จำนวน ๑ ระบบ

๔.๒ เกิดฐานข้อมูลผู้สูงอายุที่ต้องการได้รับความช่วยเหลืออย่างแท้จริงและเร่งด่วนที่มีการเชื่อมโยง/จัดเก็บด้วยระบบ QR CODE จำนวน ๑ ฐาน

๔.๓ เจ้าหน้าที่ของฝ่ายทะเบียน ศูนย์บริการด้านเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส รวมถึงนักสังคมสงเคราะห์ พยาบาลของศูนย์บริการสาธารณสุข ๔๗ คลองขวาง ได้ใช้งานฐานข้อมูลผู้สูงอายุในการสนับสนุนการให้บริการและจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ

๔.๔ ผู้สูงอายุที่มีความต้องการได้รับสวัสดิการและการสงเคราะห์เข้าถึงสวัสดิการและการสงเคราะห์เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘๐

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงาน

การจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง การบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ผู้จัดทำได้นำแนวคิด ทฤษฎี และกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๕.๑ ความหมายของคำ

ฐานข้อมูล (Database) หมายถึง กลุ่มของข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กัน นำมาเก็บรวบรวมในรูปของแฟ้มข้อมูล โดยรวบรวมมาไว้ที่เดียวกัน ข้อมูลที่ประกอบกันเป็นฐานข้อมูลต้องตรงตามวัตถุประสงค์การใช้งานขององค์กร ข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ทำฐานข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล สิ่งของสถานที่ หรือเหตุการณ์ที่สนใจศึกษา ซึ่งข้อมูลอาจเป็นตัวเลข ข้อความ และรูปภาพต่าง ๆ เป็นต้น และเนื่องจากข้อมูลที่จัดเก็บมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันทำให้สามารถสืบค้น (retrieval) แก้ไข (modified) ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงสร้างข้อมูล (update) และจัดเรียง (sort) ข้อมูล ดังนั้นจึงต้องมีซอฟต์แวร์สำหรับการจัดการฐานข้อมูล

ระบบฐานข้อมูล (Database System) หมายถึง ระบบการรวบรวมเพิ่มข้อมูลหลายๆ เพิ่มข้อมูลเข้าด้วยกัน โดยจัดความซ้ำซ้อนของข้อมูลออก แล้วเก็บข้อมูลไว้ที่ศูนย์กลาง เพื่อการใช้งานร่วมกันในองค์กร ภายในระบบต้องมีส่วนที่เป็นโปรแกรมประยุกต์เพื่อเชื่อมโยงและใช้งานข้อมูลในฐานข้อมูล (database) ในระบบฐานข้อมูล จะมีซอฟต์แวร์สำหรับจัดการฐานข้อมูล ช่วยในการกำหนดนิยาม ข้อมูล การเรียกใช้ข้อมูลและการปรับแก้ข้อมูลในฐานข้อมูล การควบคุมความถูกต้องและความปลอดภัยของข้อมูล และจัดทำพจนานุกรมข้อมูล

ฐานข้อมูลผู้สูงอายุ หมายถึง ระบบการรวบรวมเพิ่มข้อมูลผู้สูงอายุโดยจำแนกข้อมูลเป็นหมวดดังต่อไปนี้ ข้อมูลผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยผู้สูงอายุ ข้อมูลผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยคนพิการ ข้อมูลผู้สูงอายุที่มีสิทธิเบิกราชการ ข้อมูลผู้สูงอายุที่ใช้สิทธิบัตรทองและสิทธิอื่น ๆ ข้อมูลผู้สูงอายุที่ได้รับการเยี่ยมบ้าน Home Health Care ข้อมูลผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์ ข้อมูลผู้สูงอายุพิการ ข้อมูลผู้สูงอายุที่ด้อยโอกาส ข้อมูลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ข้อมูลผู้สูงอายุที่อยู่เพียงลำพัง พักอยู่ที่ Google map เป็นต้น และใช้โปรแกรมประยุกต์เพื่อเชื่อมโยงและใช้งานฐานข้อมูล (Database)

สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ หมายถึง เบี้ยผู้สูงอายุ เบี้ยคนพิการ บริการด้านการรักษาพยาบาล เช่น การรักษาพยาบาล การได้รับการเยี่ยมบ้าน Home Health Care การประเมินความพิการ เป็นต้น รวมถึงการได้รับการสงเคราะห์ตามสภาพปัญหาและความจำเป็น เช่น การรับการสงเคราะห์อาหารเสริมทางการแพทย์ เครื่องช่วยความพิการ ภายอุปกรณ์ และเงินสงเคราะห์

๕.๒ การนำหลัก SWOT Analysis ของ อัลเบิร์ต ฮัมฟรีย์ (Albert Humphrey) เป็นหลักการวิเคราะห์รูปแบบหนึ่งที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลายในมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด มาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๖๐ โดยจะใช้ในการประเมินสถานการณ์และวางแผนกลยุทธ์ รวมทั้งตรวจสอบสภาพองค์กรทั้งภายในและภายนอก ซึ่งจะทำการวิเคราะห์ข้อมูล ๔ อย่างด้วยกันคือ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค เพื่อแก้ไขปัญหาภายในและภายนอกองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และต้องหาจุดแข็งเพื่อลบจุดอ่อน รวมถึงหากกลยุทธ์สร้างความแข็งแกร่ง ภายใต้โอกาสจากที่เกิดขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบจากอุปสรรคต่าง ๆ องค์กรประกอบของ SWOT เป็นการนำตัวอักษรหน้าในภาษาอังกฤษของหลักการทั้งหมด ๔ อย่างมารวมกัน เพื่อใช้ในการจดจำ ซึ่งประกอบไปด้วย

S มาจากคำว่า Strength หมายถึง จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ เป็นปัจจัยภายในที่มีผลต่อการดำเนินการขององค์กร ซึ่งองค์กรจะต้องค้นหาความสามารถที่โดดเด่น เพื่อนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับลักษณะการบริหารงานขององค์กร

W มาจากคำว่า Weakness หมายถึง จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบ เป็นปัจจัยภายในที่มีผลกระทบหรือส่งผลเสียต่อการบริหารงานขององค์กร

O มาจากคำว่า Opportunity หมายถึง โอกาสหรือปัจจัยภายนอกที่เอื้ออำนวยให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การดำเนินงาน

T มาจากคำว่า Threat หมายถึง อุปสรรคหรือข้อจำกัด ที่เป็นปัจจัยคุกคามต่อการดำเนินการขององค์กร เป็นปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ นอกจากการควบคุมและวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางป้องกันให้ได้รับผลกระทบ หรือความเสียหายน้อยลง

การนำหลัก SWOT มาวิเคราะห์ ผู้จัดทำรายงานพิจารณาแล้วเห็นควรนำมาใช้ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาในการดำเนินการบูรณาการฐานข้อมูลผู้สูงอายุ ปรากฏว่ามีจุดอ่อนคือ ข้อมูลผู้สูงอายุขาดการเชื่อมโยง การให้บริการซ้ำซ้อน รวมถึง ผู้สูงอายุที่มีความต้องการได้รับสวัสดิการและสงเคราะห์ที่ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิดังกล่าว รายละเอียดดังนี้

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการบูรณาการฐานข้อมูลผู้สูงอายุ

ปัจจัยภายใน	
ข้อได้เปรียบ/จุดแข็ง (Strength)	ปัญหา/จุดอ่อน (Weakness)
๑. มีสวัสดิการและบริการด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่ครบถ้วนและได้มาตรฐาน	๑. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุขาดการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภายในเขต
๒. มีนโยบายการจัดสวัสดิการสังคมและการสงเคราะห์สำหรับผู้สูงอายุอย่างเหมาะสมทั่วถึง	๒. การให้บริการซ้ำซ้อนเนื่องจากขาดการเชื่อมโยงข้อมูล
๓. หน่วยงานด้านสวัสดิการและด้านสาธารณสุขมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่เกี่ยวข้องกับงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบ	๓. ผู้สูงอายุเข้าไม่ถึงสวัสดิการเนื่องจากหน่วยงานขาดข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่มีความต้องการและความจำเป็นเร่งด่วน
๔. นโยบายการปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล	๔. การรวบรวมข้อมูลอยู่ภายในแต่ละหน่วยงาน ไม่มีการรวบรวมอยู่ที่เดียวกันทำให้ไม่สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลได้ รวมทั้งการค้นหาและปรับปรุงข้อมูลทำได้ยาก

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการบูรณาการฐานข้อมูลผู้สูงอายุ (ต่อ)

ปัจจัยภายนอก	
โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Treat)
๑. ปัจจุบันมีโปรแกรมสำเร็จรูปสามารถนำมาปรับใช้ในการจัดทำฐานข้อมูล	๑. อาจไม่ได้รับการสนับสนุนหรือร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒. นโยบายการปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล	๒. ไม่ได้รับงบประมาณในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้วยระบบเทคโนโลยีให้มีความทันสมัย
๓. แต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบูรณาการมีฐานข้อมูลผู้สูงอายุอยู่แล้ว	๓. ความคลาดเคลื่อนตกหล่นของฐานข้อมูล ทำให้ฐานข้อมูลไม่สมบูรณ์
๔. พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ.๒๕๔๐ กำหนดกรอบในการเผยแพร่ข้อมูลของหน่วยงาน	๔. บุคลากรที่เกี่ยวข้องขาดทักษะและความเข้าใจในการใช้ระบบคิวอาร์โค้ดและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในการบูรณาการฐานข้อมูลผู้สูงอายุ

จากการเชื่อมโยงของ SWOT Analysis และการใช้หลัก TOWS จับคู่สถานการณ์ภายในและสถานการณ์ภายนอกวิเคราะห์เป็น ๔ คู่ปรากฏผลการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์เชิงรุก (SO Strategies) : เป็นการใช้จุดแข็ง (S) เมื่อโอกาส (O) เอื้ออำนวย เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ด้วยจุดแข็งของความพร้อมทางด้านระบบเทคโนโลยีและนโยบายจากผู้บริหารระดับสูงที่ให้การสนับสนุนการประยุกต์ใช้ ICT ในองค์กรเพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการ และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานเข้าใจและมีความรู้พื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการมีฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุแต่ละด้านที่แตกต่างกันของแต่ละหน่วยงาน จึงเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกให้มีการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุ ด้วยระบบเทคโนโลยี ผ่านคิวอาร์โค้ด เพื่อการส่งเสริมการเข้าถึงสวัสดิการและการสงเคราะห์ของผู้สูงอายุ

๒. ยุทธศาสตร์เชิงรับ (ST Strategies) : เป็นการใช้จุดแข็ง (S) มาลดอุปสรรค (T) จากภายนอก ความคลาดเคลื่อนตกหล่นของข้อมูลเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการบูรณาการฐานข้อมูลผู้สูงอายุให้มีความครบถ้วนและสมบูรณ์ ดังนั้น การนำจุดแข็งทางด้านนโยบายของผู้บริหารระดับสูงที่ให้การสนับสนุนในการยกระดับสมรรถนะองค์กรทางด้าน ICT ให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ในอนาคต จะเป็นการเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ และเป็นฐานข้อมูลกลางระดับเขต

๓. ยุทธศาสตร์เชิงพัฒนา (WO Strategies) : เป็นการปรับลดจุดอ่อน (W) เพื่อเพิ่มช่องทางการตอบรับโอกาส (O) จากภายนอก จากกรณีกฎหมายให้ดำเนินการทางด้านข้อมูล ซึ่งเป็นโอกาสที่หน่วยงานของกรุงเทพมหานครจะสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ได้รับ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการบูรณาการฐานข้อมูลผู้สูงอายุตลอดจนถึงการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลเพื่อจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ แต่การที่ข้อมูลกระจายอยู่แต่ละหน่วยงาน ขาดการเชื่อมโยง และไม่ได้รวบรวมอยู่ที่เดียวกัน ดังนั้นการจัดเตรียมข้อมูลที่เป็นมาตรฐานสากล การสร้างฐานข้อมูลกลาง รวมทั้งการบูรณาการข้อมูลภายใน/ภายนอก เพื่อให้สามารถใช้งานร่วมกับหน่วยงานภายนอกได้ จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและส่งผลดีต่อประชาชนต่อไป

๔. ยุทธศาสตร์เชิงทดแทน (WT Strategies) : เป็นการปรับลดจุดอ่อน (W) และหลีกเลี่ยงอุปสรรค (T) โดยการปรับการดำเนินงานไปเป็นรูปแบบอื่นเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ เพื่อความอยู่รอดในสภาวะการณ์ที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลง และก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการใช้ การพัฒนาระบบฐานข้อมูล อย่างเท่าทันเทคโนโลยี

๕.๓ PDCA Cycle หรือที่เรียกว่าวงจรมิง (Deming Wheel) คือวงจรการปรับปรุงคุณภาพ PDCA คือ วงจรที่พัฒนามาจากวงจรที่คิดค้นโดยวอลท์เตอร์ ชิวฮาร์ท(Walter Shewhart) ผู้บุกเบิกการใช้สถิติสำหรับวงการอุตสาหกรรมและต่อมาวงจรมิงเริ่มเป็นที่รู้จักกันมากขึ้นเมื่อเอดวาร์ด เดมมิง (W. Edwards Deming) ปรมาจารย์ด้านการบริหารคุณภาพเผยแพร่ให้เป็นเครื่องมือสำหรับการปรับปรุงกระบวนการทำงานของพนักงานภายในโรงงานให้ดียิ่งขึ้น และช่วยค้นหาปัญหาอุปสรรคในแต่ละขั้นตอนการผลิตโดยพนักงานเอง จนวงจรมิงเป็นที่รู้จักกันในอีกชื่อว่า “วงจรมิง” ต่อมาพบว่า แนวคิดในการใช้วงจร PDCA นั้นสามารถนำมาใช้ได้กับทุกกิจกรรม จึงทำให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายมากขึ้นทั่วโลก

๑. การวางแผน (Plan: P) เป็นส่วนประกอบของวงจรมิงที่มีความสำคัญ เนื่องจากการวางแผนเป็นจุดเริ่มต้นของงานและเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การทำงานในส่วนอื่น เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผนในวงจรมิง เป็นการหาองค์ประกอบของปัญหา โดยวิธีการระดมความคิด การหาสาเหตุของปัญหา การหาวิธีการแก้ปัญหา การจัดทำตารางการปฏิบัติงาน การกำหนดวิธีดำเนินการ การกำหนดวิธีการตรวจสอบ และประเมินผล

๒. การปฏิบัติตามแผน (Do: D) เป็นการลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ในตารางการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ สมาชิกกลุ่มต้องมีความเข้าใจถึงความสำคัญและความจำเป็นในแผนนั้น ๆ ความสำเร็จของการนำแผนมาปฏิบัติต้องอาศัยการทำงานด้วยความร่วมมือเป็นอย่างดี จากสมาชิกตลอดจนการจัดการทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนนั้น ๆ ในขั้นตอนนี้ ขณะที่ลงมือปฏิบัติจะมีการตรวจสอบไปด้วย หากไม่เป็นไปตามแผนอาจจะต้องมีการปรับแผนใหม่และเมื่อแผนนั้นใช้งานได้นำไปใช้เป็นแผนและถือปฏิบัติต่อไป

๓. การตรวจสอบ (Check: C) หมายถึง การตรวจสอบดูว่าเมื่อปฏิบัติงานตามแผนหรือการแก้ปัญหาตามแผนแล้ว ผลลัพธ์เป็นอย่างไร สภาพปัญหาได้รับการแก้ไขตรงตามเป้าหมายที่กลุ่มตั้งใจหรือไม่ การไม่ประสบผลสำเร็จอาจจะเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น ไม่ปฏิบัติตามแผน ความไม่เหมาะสมของแผน การเลือกใช้เทคนิคที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น

๔. การดำเนินการให้เหมาะสม (Action: A) เป็นการกระทำภายหลังที่กระบวนการ ๓ ขั้นตอน ตามวงจรได้ดำเนินการเสร็จแล้ว ขั้นตอนนี้เป็นการนำเอาผลจากขั้นการตรวจสอบ (C) มาดำเนินการให้เหมาะสมต่อไป

การนำวงจรการปรับปรุงคุณภาพ (PDCA Cycle) มาใช้ในการบูรณาการฐานข้อมูลผู้สูงอายุ เริ่มจากการกำหนดกิจกรรมเพื่อให้การบูรณาการฐานข้อมูลผู้สูงอายุ เป็นไปอย่างเป็นขั้นตอนสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ดำเนินการตามแผนที่วางไว้โดยประสานความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการบูรณาการฐานข้อมูลผู้สูงอายุให้เกิดความครบถ้วนและครอบคลุม มีการติดตามประเมินผลงาน มีการทบทวน แก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาฐานข้อมูลอย่างต่อเนื่อง

๕.๔ คิวอาร์โค้ด (QR Code) เป็นรหัส ๒ มิติ ที่ประกอบด้วยมอดูลสีดำเรียงตัวกันมีสีฐานสีเหลี่ยม พื้นหลังสีขาว ที่สามารถอ่านได้ด้วยเครื่องสแกนคิวอาร์ ในโทรศัพท์มือถือที่มีกล้องและสมาร์ทโฟน เพื่อถอดข้อมูลในรูปข้อความ หรือโปรแกรมชี้แหล่งทรัพยากรสากลและอื่น ๆ ประโยชน์ที่เห็นได้ชัดที่สุดของคิวอาร์โค้ดก็คือการเก็บที่อยู่ของไฟล์หรือเว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ต (URL) โดยปกติแล้วจะเป็นอะไรที่จดจำได้ยากเพราะยาวและบางอันจะซับซ้อนมาก ขนาดจดยังทำไม่ได้แต่ด้วยคิวอาร์โค้ดเพียงแค่มือถือมาสแกนคิวอาร์โค้ดที่เราพบเห็นตามผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ นามบัตร นิตยสาร ฯลฯ แล้วมือถือจะลิงค์เข้าเว็บเพจที่คิวอาร์โค้ดนั้น ๆ บันทึกข้อมูลอยู่โดยอัตโนมัติ

คิวอาร์โค้ด จึงเป็นเทคโนโลยีการสื่อสารระยะที่ทันสมัยในยุคปัจจุบันได้อย่างหนึ่งในการสื่อสารไปสู่คนหมู่มาก ซึ่งสารที่ถูกส่งออกไปนั้นก่อให้เกิดผลต่อความคิด ความเชื่อ ทศนคติของผู้รับสาร อีกทั้งเป็นช่องทางการติดต่อสื่อสารที่มีความนิยมและเข้าถึงง่าย สามารถนำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร ให้ความรู้ในการบูรณาการฐานข้อมูลผู้สูงอายุมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้คิวอาร์โค้ดในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลและรวบรวมด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft excel รวมถึงการเชื่อมโยงโปรแกรม Google map

ภาพจาก <http://www.mindphp.com/> สืบค้นวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๖.๑ จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน โดยเรียนเชิญผู้อำนวยการสำนักงานเขตภาษีเจริญ เป็นประธานคณะกรรมการ และมีคณะกรรมการดำเนินงาน อันประกอบด้วย บุคลากรสายงานการพยาบาล บุคลากรด้านงานสงเคราะห์ทางสาธารณสุขของศูนย์บริการสาธารณสุข ๔๗ คลองขวาง ร่วมกับบุคลากรของศูนย์บริการด้านเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส และบุคลากรฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตภาษีเจริญ เจ้าหน้าที่ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ

๖.๒ เชื่อมโยงฐานข้อมูลผู้สูงอายุของแต่ละหน่วยงาน อันประกอบด้วย ข้อมูลผู้สูงอายุที่มีสภาพความพิการและได้รับการด้านการพยาบาล ข้อมูลผู้สูงอายุที่ได้รับการประเมินสภาพความพิการและออกเอกสารรับรองความพิการ ข้อมูลผู้สูงอายุที่ได้รับสวัสดิการและการสงเคราะห์ พร้อมจำแนกประเภทผู้สูงอายุที่ต้องการได้รับความช่วยเหลืออย่างแท้จริงและเร่งด่วน

๖.๓ ดำเนินการจัดเก็บรายละเอียดข้อมูลผู้สูงอายุที่ได้จากการเชื่อมโยงและจำแนกประเภทเป็นไฟล์เอกสาร Microsoft Excel ใน Google docs ซึ่งทางผู้จัดทำได้สร้าง link location ในรูปแบบของ QR CODE เพื่อเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงฐานข้อมูล

๖.๔ ผู้ใช้สามารถเพิ่มข้อมูลผ่านระบบ online และสามารถดึงเอาข้อมูลออกมาใช้งานได้

๖.๕ ข้อมูลทั้งหมดจะถูกจัดเก็บใน Google docs และ backup ฐานข้อมูลผู้สูงอายุไว้บนเว็บไซต์สำนักงานเขตภาษีเจริญและเว็บไซต์ศูนย์บริการสาธารณสุข ๔๗ คลองขวาง รวมถึงเชื่อมโยงผ่าน Application Line

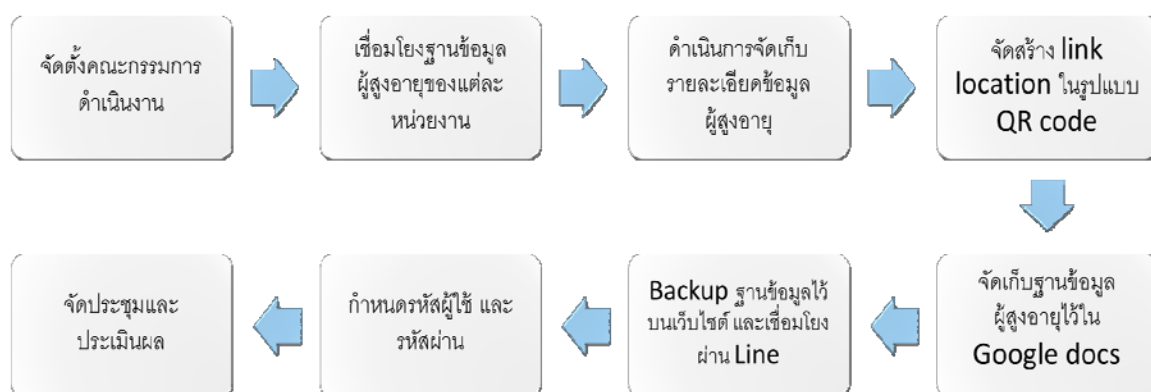
๖.๖ เพื่อความปลอดภัยของข้อมูล ผู้จัดทำได้ทำการกำหนดรหัสผู้ใช้ (User name) และรหัสผ่าน (Password) ของการล็อกอินเข้าสู่ระบบและยืนยันตัวตนก่อนเข้าใช้ระบบให้กับเจ้าหน้าที่

ของฝ่ายทะเบียนและศูนย์เด็กสตรีผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส นักสังคมสงเคราะห์ พยาบาล ของศูนย์บริการสาธารณสุข ๔๗ คลองขวาง

๖.๗ จัดประชุมคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องในการใช้งานระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุ

๖.๘ สรุปและประเมินผล

๖.๙ ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๒-กันยายน ๒๕๖๓

๗. ระยะเวลาการดำเนินการ

การบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุมีระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๒-กันยายน ๒๕๖๓

๘. งบประมาณ

ไม่ใช้งบประมาณในการดำเนินการ

๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล

๙.๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จ ระดับผลผลิต (Output) และหรือระดับผลลัพธ์ (Outcome)

ระดับผลผลิต

มีระบบ QR CODE เพื่อเชื่อมต่อและจัดเก็บข้อมูลผู้สูงอายุ จำนวน ๑ ระบบ

เกิดฐานข้อมูลผู้สูงอายุ จำนวน ๑ ฐาน

เจ้าหน้าที่ของฝ่ายทะเบียนศูนย์บริการด้านเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส รวมถึงนักสังคมสงเคราะห์ พยาบาลของศูนย์บริการสาธารณสุข ๔๗ คลองขวาง ได้ใช้งานฐานข้อมูลผู้สูงอายุ

ระดับผลลัพธ์

ร้อยละ ๘๐ ของผู้สูงอายุที่มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมและการสงเคราะห์ เข้าถึงสวัสดิการสังคมและการสงเคราะห์เพิ่มขึ้น

๙.๒ วิธีการ/เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและการประเมินผล

ประเมินผลจากผลสัมฤทธิ์ของการจัดทำฐานข้อมูล โดยเกิดฐานข้อมูลและระบบ QR CODE เพื่อเชื่อมต่อและจัดเก็บข้อมูลผู้สูงอายุ

ประเมินผลจากการใช้งานฐานข้อมูล

ประเมินผลจากสถิติข้อมูลที่จัดเก็บโดยพิจารณาจากตัวเลขที่เปลี่ยนแปลงในส่วนของจำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับสวัสดิการที่เพิ่มขึ้น

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑๐.๑ ควรมีการสร้างฐานข้อมูลกลางของหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร เพื่อให้สามารถใช้งานร่วมกับหน่วยงานภายนอกได้ และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกรุงเทพมหานคร ในการดำเนินการจัดสวัสดิการสังคมและการสงเคราะห์ที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ

๑๐.๒ ควรมีการสร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องภายนอกกรุงเทพมหานคร เช่น กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมกิจการผู้สูงอายุ เป็นต้น

๑๐.๓. ควรมีการฝึกอบรมบุคลากร เพื่อให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

กรุงเทพมหานคร. (๒๕๖๑). *แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕)*.

สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร.